Eduskunnan hallintovaliokunnalle
Viite: E 131/2018 vp

E 131/2018 vp Valtioneuvoston selvitys; Neuvottelumandaattiehdotukset Budapestin sopimuksen toista lisäpöytäkirjaa ja Euroopan unionin ja Yhdysvaltojen välistä rajat ylittävää pääsyä sähköiseen todistusaineistoon koskevaa sopimusta varten

Eduskunnan hallintovaliokunta on pyytänyt Keskusrikospoliisin kirjallista asiantuntijalausuntoa asiassa Valtioneuvoston selvitys (E 131/2018 vp) neuvottelumandaattiehdotuksista Budapestin sopimuksen toista lisäpöytäkirjaa ja Euroopan unionin ja Yhdysvaltojen välistä rajat ylittävää pääsyä sähköiseen todistusaineistoon koskevaa sopimusta varten. Tässä vaiheessa kyse on vasta komission valtuuttamisesta neuvottelemaan kyseisiä kansainvälisiä asiakirjoja.

Keskusrikospoliisi lausuu kantanaan seuraavaa:

Keskusrikospoliisi pitää Valtioneuvoston tavoin tärkeänä, että jatketaan edelleen työtä sähköisen todistusaineiston saatavuuden tehostamiseksi. Näytöllisesti oleellisen todistusaineiston saaminen voi tällä hetkellä kohtuuttomasti pitkittää esitutkintaa johtuen oikeusapumenettelyjen pitkäkestoisuudesta.

Neuvottelut Budapestin sopimuksen toisesta lisäpöytäkirjasta sekä Euroopan unionin ja Yhdysvaltojen välisestä sopimuksesta liittyvät molemmat kiinteästi sähköistä todistusaineistoa koskevaan asetusehdotukseen (COM (2018) 225 final). Keskusrikospoliisi yhtyy Valtioneuvoston kantaan siitä, että neuvottelumandaattiin sekä varsinaisiin neuvotteluihin liittyvissä keskusteluissa tulee pyrkiä vaikuttamaan ehdotuksiin sen varmistamiseksi, että Suomen asetusehdotusneuvotteluihin liittyvät kannat otetaan riittävässä määrin huomioon.

<u>Euroopan neuvoston yleissopimuksen toisen lisäpöytäkirjan neuvotteluita koskeva ehdotus</u>

Keskusrikospoliisi on niin ikään Valtioneuvoston kanssa yksimielinen siitä, että valmisteilla olevan lisäpöytäkirjan tulisi olla mahdollisimman yhdenmukainen jo olemassa olevan ja valmisteilla olevan EU-sääntelyn kanssa.

Keskusrikospoliisilla ei ole mitään erityistä mainittavaa liittyen neuvottelumandaatin sisältöön eikä neuvottelua koskeviin ohjeisiin.

Euroopan unionin ja Yhdysvaltojen mahdollisia sopimusneuvotteluita koskeva ehdotus

Yhdysvaltaisilla palveluntarjoajilla on merkittävä rooli sähköisen todistusaineiston saatavuuden kannalta. Tällä hetkellä muuta kuin sisältötietoa koskevaa todistusaineistoa hankitaan pääasiassa vapaaehtoisuuteen perustuvien menettelyjen kautta suoraan palveluntarjoajilta. Vapaaehtoisuus on johtanut käytännössä tilanteeseen, jossa muun muassa tiedonhankintaan liittyvät prosessit ja vastausajat vaihtelevat palveluntarjoajasta riippuen. Lisäksi johtuen menettelyn vapaaehtoisuudesta, ei lainvalvontaviranomaisten esittämillä pyynnöillä ole minkäänlaista velvoittavaa luonnetta. Nämä seikat haittaavat käytännössä rikostorjunnan tehokkuutta.

Keskusrikospoliisi kannattaa Valtioneuvoston E-kirjelmässä esittämällä tavalla sitä, että kahdenvälisten sopimusten sijasta EU pyrkisi neuvottelemaan USA:n kanssa sopimuksen sähköisen todistusaineiston saatavuuteen liittyen. Näin voitaisiin paremmin varmistua siitä, että neuvoteltava sopimus olisi yhdenmukainen nykyisen ja tulevan EU-sääntelyn kanssa. Neuvoteltavalla sopimuksella tulisi pyrkiä nimenomaan ehkäisemään ristiriitaisia velvoitteita osapuolten välillä.

Mahdollisen EU:n ja Yhdysvaltojen välisen sopimuksen vaikutukset Keskusrikospoliisin kansainvälisen tiedonvaihdon resursseihin Suomeen sijoittautuneiden palveluntarjoajien osalta riippuvat merkittävällä tavalla siitä, millainen mekanismi sopimukseen mahdollisesti rakennettaisiin suhteessa määräysten täytäntöönpanovaltioon.

Keskusrikospoliisin päällikkö Tero Kurenmaa

Rikostarkastaja Heidi Björk

Automaattisesti päivittyvä allekirjoitusfraasi. Älä poista tätä kenttää, jos allekirjoitat asiakirjan sähköisesti.